

РЕШЕНИЕ

№ 105

гр. Велико Търново, 28.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ПЪРВИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети юли през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ЯНКО ЯНЕВ

Членове: ГАЛЯ МАРИНОВА
ГАЛИНА КОСЕВА

при участието на секретаря МИЛЕНА СТ. ГУШЕВА
като разгледа докладваното от ЯНКО ЯНЕВ Въззивно търговско дело № 20224001000129 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258, ал. 1, предложение първо от ГПК - въззивно обжалване.

С Решение № 24/08.03.2022 г., постановено по т. д. № 241/2021 г. по описа на Окръжен съд – Русе е отхвърлен предявеният иск на В. И. Г., ЕГН ***** от гр. Русе против ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе, за заплащане на сумата 3 000 лв., представляваща обезщетение за нарушено авторско право, изразяващо се в унищожаване на произведение на изобразителното изкуство - стенопис, находящ се в стая № 105 на ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе, като неоснователен. С решението е осъден В. И. Г., ЕГН ***** да заплати на ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе сумата 600 лв. разноски по делото.

В законния срок е постъпила въззивна жалба от В. И. Г., ЕГН *****, от гр. Русе, *****, съд. адрес: гр. Русе, *****, чрез адв. П.И. от АК – Русе против Решение № 24/08.03.2022 год., постановено по т. д. № 241/2021 г. по описа на Русенски окръжен съд.

В същата се прави оплакване, че обжалваното решение е неправилно, поради неточно приложение на материалния закон и явно необосновано. Излага се, че бил неправилен изводът на първоинстанционният съд, че изработеното от ищеца не било произведение на изобразителното изкуство по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 5 от ЗАПСП е не се ползвало с авторско-правна закрила, като обосновава обратната теза. Счита, че безспорно е установен и

втория елемент на фактическия състав на чл. 95 от ЗАПСП – пълно нарушаване на авторските права на ищеца спрямо процесната творба, като по този начин за него възникнало правото да потърси и получи обезщетение за претърпените вреди.

Направено е искане да се отмени обжалваният съдебен акт и да се постанови друг, с който да бъде уважен предявеният иск. Претендират се разноски.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК е постъпил отговор на въззивната жалба от ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе, с адрес: гр. Русе, ул. „Д-р Петър Берон“ № 20, представлявано от директора – Т. И.. Изразява се становище, че въззивната жалба е неоснователна и недоказана, а решението на първоинстанционния съд за правилно и законосъобразно.

Съгласно чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбите.

Първоинстанционното решение е постановено от законен състав, в пределите на правораздавателната власт на съда, изготвено е в писмена форма, подписано е и е разбираемо. Следователно обжалвания съдебен акт не е нищожен по смисъла на чл. 270, ал. 1 и 2 от ГПК.

При извършената служебна проверка с оглед на всички процесуални нарушения, които водят до нищожност или недопустимост на обжалваното решение, съдът констатира, че същото е валидно и допустимо. Не е налице нито един от пороците, които обуславят нищожност или недопустимост на същото.

Апелативен съд – Велико Търново, след като разгледа жалбата, обсъди доводите на противната страна, прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, провери правилността на обжалваното решение, съобразно правомощията си, приема за установено следното от фактическа и правна страна, във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на оспорения съдебен акт:

Пред първоинстанционния съд е предявен осъдителен иск с правно основание чл. 95, ал. 1 във вр. с чл. 95г от ЗАПСП.

Воззивният съд е обвързан само от наведените във въззивната жалба доводи за неправилност на първоинстанционното решение – арг. от чл. 269, изр. второ от ГПК, поради което следва да се произнесе само в пределите на наведените доводи във въззивните жалби, а служебно, само когато неправилно е приложена императивна материалноправна разпоредба.

Първоинстанционният съд е приел, че изработеното от ищеца (стенопис в кабинет № 105) не било произведение на изобразителното изкуство по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 5 от ЗАПСП, тъй като не изразявало по оригинален начин неговите творчески способности, нито носило негов индивидуален отпечатък, поради което не се ползвало с авторско-правна закрила.

По делото не се спори, че ищецът Г. е учител по изобразително изкуство в ответното училище от 2010 г. Същият е художник по професия, член на Съюза на българските

художници (СБХ), председател на СБХ – Русе, член на Комисията по градски дизайн и реклама при Община Русе, познат сред художниците в страната и чужбина, участник и носител на множество награди от национални и международни изложби. Не е спорно също, че през периода 2012 – 2013 г. на Г. било възложено от тогавашния директор на ответника (св. В. П.), изработването на тематични стенописи в сградата на училището, като сред тях бил и стенопис в кабинет № 105 (кабинет по музика), представляващ фризова композиция с размери: дължина 5 м., височина 1 м., със сюжет: изображения на музикални символи – нотен ключ, ноти, статив/поставка за ноти, пеещи птици, насекоми и цветя, които били изработени от ищеца (св. Т. П., св. С. Л., св. И. Г.). През м. юни 2021 г. стенописът бил заличен (чрез нанасяне на два пласта боя – св. Т. П.) по нареждане на директора на ответното училище, тъй като бил сключен договор между училището и Фондация „Лайт Сорс“ по проект „Обичам моето училище“ за поставяне на фототапет на съседната на стенописа стена, а стената със стенописа следвало да се боядиса, подходящо, цветowo с фототапета. Ищецът бил обиден, разстроен и огорчен от случилото се.

Стенописът (рисунок на стена, таван или друга твърда повърхност), като произведение на изобразителното изкуство е обект на авторска закрила по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 5 от ЗАПСП, тъй като е сред изрично изброените в закона хипотези. Въпросът е дали всяко произведение на изобразителното изкуство е обхванато от закрила и отговаря на обективните критерии – да е произведение на изкуството и науката, да е резултат на творческа дейност и да е изразено в обективна форма. В практиката е установено трайно разбирането, че художествените или научни достойнства на произведението са без значение по отношение на авторскоправната му закрила, а за да е творческа една дейност тя трябва да е насочена към създаване на оригинален, несъздаван до момента, обективно възприемчив резултат. Процесният стенопис, създаден от творчески труд е акцентирал върху конкретни тематични изображения (изображения на музикални символи – нотен ключ, ноти, статив/поставка за ноти, пеещи птици, насекоми и цветя), в същият е вложен индивидуалната визия на художника относно цветовото оформление, композиционното ситуиране, фоновия и цветови колорит и постигнатото определено излъчване на субектите, улавяне движението на фигурите, пропорционирането им, набелязване на перспективата и светлосиянката, запечатване на характерни особености, както и е вмъкнат тематичен контекст (препращане към изучавания предмет в кабинет № 105 – „Музика“). Тази съвкупност от елементи сочи на извод, че конкретната рисунка върху стена е произведение на изкуството, което се характеризира със своеобразна оригиналност (произтичаща основно от съчетаването на елементите, цветове, позициониране и т. н.) и е в резултат на творчески усилия (за пресъздаване на настроение към изучавания предмет „Музика“ в кабинет № 105 – св. И. Г.), в определено цветово позициониране и концентриране върху субектите на рисунката и попада в обхвата на защитените произведения на изобразителното изкуство.

Не е спорно по делото, че ищецът е автор на стенописа (рисунок върху стена, таван или друга твърда повърхност). Не е спорно и обстоятелството, че стенописът е заличен по нареждане на директора на ответното учебно заведение, чрез нанасяне на два слоя боя.

В случая не е налице възлагане по смисъла на чл. 42 от ЗАПСП, доколкото от събраните по делото доказателства се установява, че инициативата за изработване на стенописа е била на самия ищец, макар и с одобрението на ръководството на училището в лицето на директора (св. И. Г. и св. В. П.).

Съгласно чл. 15, ал. 1, т. 5 от ЗАПСП, авторът има право да иска запазване на целостта на произведението и да се противопоставя на всякакви промени в него, както и на всяко друго действие, което би могло да наруши законните му интереси или личното му достойнство. В случая целостта на произведението е унищожена безвъзвратно. Стенописът е заличен по вина на ответника, без съгласието на ищеца (автор на произведението).

Според чл. 95, ал. 1 и ал. 2 от ЗАПСП, който наруши авторско право, сродно на него право или друго право по този закон, дължи обезщетение на носителя на правото или на лицето, на което той е отстъпил изключително право за използване. Обезщетение се дължи за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от нарушението. Трайно установената съдебна практика приема, че искът за обезщетение е един и обхваща размерите на различните по вид претърпени вреди.

На второ място, чл. 95, ал. 3 от ЗАПСП сочи, че при определяне размера на обезщетението съдът взема предвид и всички обстоятелства, свързани с нарушението, пропуснатите ползи и неимуществените вреди, както и приходите, реализирани от нарушителя вследствие на нарушението. В случая, ищецът претендира обезщетение за претърпените от него неимуществени вреди, пряка и непосредствена последица от неправомерното унищожаване на стенописа му. Мислимите, предполагаеми вреди от нарушаване на авторските права са свързани основно с унищожаване на произведението му. В този смисъл, дори и при липса на доказателства за размера на тези вреди, обезщетение следва да се присъди при условията на чл. 95а от ЗАПСП. Същото важи и за доказаните посредством събраните гласни доказателства неимуществени вреди, изразили се обида и огорчение (ищецът бил обиден, разстроен и огорчен от случилото се - св. Т. П.), в претърпян емоционален срыв на ищеца от заличаване на стенописа, създаден от него и начина, по който това е извършено, с оглед незачитане правото му на автор, злепоставянето му пред колектива на училището, пред учениците, без уведомление до него, обществения отзвук в гр. Русе. Общо, съдът приема, че размер на обезщетение от 3 000 лева за претърпените неимуществени вреди отговаря на целите на закона, а именно – възпиращо и предупредително действие по отношение на нарушителя и останалите членове на обществото. При определянето му при условията на чл. 95, ал. 3 и ал. 4 от ЗАПСП, съдът съображава, че стенописът е използван единствено за кабинета по „Музика“ и в рамките на колектива ответното училище.

Неоснователно, с оглед изложените по-горе съображения е възразението на ответника, че в случая се касае за „рутинна работа на автора“, която не отразява творческите му способности и неговия индивидуален отпечатък. Както посочихме по-горе се касае за изображение на изобразителното изкуство, създаден от творчески труд, което се характеризира със своеобразна оригиналност.

Неоснователно е и възражението, че стенописът бил създаден да се заличат съществуващи дупки в стената (св. И. Г.). Причината, поради която е изработен стенописът е ирелевантна в случая.

С оглед на гореизложеното Решение № 24/08.03.2022 г., постановено по т. д. № 241/2021 г. по описа на Окръжен съд – Русе, с което е отхвърлен предявения иск, следва да се отмени и се постанови друго, с което същият да бъде уважен в претендирания размер.

Съобразно направеното искане и изхода на спора ответното дружество следва да заплати на ищеца направените по делото разноски пред двете инстанции в размер на 1 060 лв., съобразно уважената част на исковете, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

По изложените съображения и на основание чл. 271, ал. 1, предл. второ от ГПК, Апелативен съд – Велико Търново

РЕШИ:

ОТМЕНЯВА Решение № 24/08.03.2022 г., постановено по т. д. № 241/2021 г. по описа на Окръжен съд – Русе, вместо което

ПОСТАНОВИ:

ОСЪЖДА ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе, с адрес: гр. Русе, ул. „Д-р Петър Берон“ № 20, представлявано от директора – Т. И. да заплати на В. И. Г., ЕГН *****, от гр. Русе, *****, сумата от 3 000 (три хиляди) лева, представляваща обезщетение за нарушено авторско право, изразяващо се в унищожаване на произведение на изобразителното изкуство - стенопис, находящ се в стая № 105 на ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе, ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на иск 17.08.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, на основание чл. 95, ал. 1 във вр. с чл. 95г във вр. с чл. 3, ал. 1, т. 5 от ЗАПСП.

ОСЪЖДА ОУ „Иван Вазов“, гр. Русе, с адрес: гр. Русе, ул. „Д-р Петър Берон“ № 20, представлявано от директора – Т. И. да заплати на В. И. Г., ЕГН *****, от гр. Русе, ***** направените по делото разноски пред двете инстанции в размер на 1 060 (хиляда и шестдесет) лева, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщението до страните, че същото е изготвено, при наличие на предпоставките, визирани в чл. 280 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____